

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สังคมไทยกำลังเผชิญกับความก้าวหน้าและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านโลกทัศน์ วิถีชีวิต โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรม การไหลเข้ามาของวัฒนธรรมต่างชาติที่มาพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างรวดเร็วแบบที่ไม่เคยมีมาก่อน นอกจากนี้การเร่งรัดพัฒนาสังคมเพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนากระบวนการศึกษาหาความรู้ด้านมนุษยศาสตร์ อันหมายถึงรวมถึงองค์ความรู้ด้านภาษา การสื่อสาร ปรัชญา ศาสนา รวมถึงด้านวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะสาขาวิชาดังกล่าวเป็นแหล่งความรู้ที่เป็นฐานสำคัญของสังคมและการพัฒนาประเทศ

มนุษยศาสตร์เป็น “มารดาของสรรพศาสตร์” เป็นศาสตร์ที่ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสรรพสิ่งต่างๆรอบตัว และสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์หรือปัญหาของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีอยู่แล้ว และพยายามหาคำอธิบายเพื่อที่จะเข้าใจปรากฏการณ์นั้นอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนา เรื่องของความเข้าใจจึงเป็นเรื่องหลัก ในขณะที่โลกปัจจุบันมี “จิ้งหะ” ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต้องการสิ่งต่างๆที่จับต้องได้ รวดเร็ว ฉับไว เป็นนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ที่แก้ปัญหาที่มองเห็นได้โดยทันที ในทางตรงข้าม มนุษยศาสตร์มี “จิ้งหะ” ที่แตกต่างออกไปและไม่ได้มุ่งสร้างสิ่งใหม่ แต่เป็นไปเพื่อเข้าใจสิ่งเดิมอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น(คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2554 : ออนไลน์)

มนุษยศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์ แต่มนุษยศาสตร์มิได้ครอบคลุมทุกมิติหรือทุกลักษณะของมนุษย์ เรื่องราวของมนุษย์ที่รวมกันอยู่ในสังคม โดยเฉพาะเกี่ยวกับพฤติกรรมร่วมของมนุษย์ หรือแบบแผนทางวัฒนธรรม ประเพณี อุดมคติ แก่นสารของมนุษยศาสตร์อยู่ที่การเรียนรู้ประสบการณ์ด้านอารมณ์ ทั้งความสมหวังและผิดหวัง ความรู้สึกนึกคิด แลละสุนทรีรส การเข้าถึงประสบการณ์ที่เป็นนามธรรมเหล่านี้เป็นไปได้โดยผ่านการศึกษาประวัติศาสตร์ ภาษาและวรรณกรรม และปรัชญา (ประชาคมวิจัย, 2553 : ออนไลน์)

สาขาวิชาเฉพาะที่เป็นแกนหลักของมนุษยศาสตร์คือ ภาษาและวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และปรัชญา การที่ประเทศมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการเปิดกว้างในเรื่องของการรับวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของภาษา อันเนื่องมาจากการ

ติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการติดต่อทางธุรกิจ การศึกษา การติดต่อประสานงานระหว่างประเทศหรือแม้แต่การท่องเที่ยว ฉะนั้นคงจะปฏิเสธไม่ได้ว่าภาษา คือ สิ่งที่สำคัญที่จะเป็นตัวกลางที่จะนำพาไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จ (คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554: ออนไลน์)

โดยทั่วไปแล้วพฤติกรรมของเราจะประกอบไปด้วยอุปนิสัยต่างๆในตัวเรา ความคิดจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติ และเมื่อปฏิบัติเป็นนิจก็จะกลายเป็นอุปนิสัย เมื่อมีอุปนิสัยก็จะกลายเป็นคุณลักษณะ และในที่สุดจะกลายเป็นวิถีชีวิต อุปนิสัยเป็นปัจจัยสำคัญต่อชีวิต และเกิดขึ้นตลอดเวลาจนอาจจะไม่รู้ตัว แต่เราสามารถสร้างอุปนิสัยที่มีประสิทธิผลให้เกิดขึ้นกับตัวเราได้ด้วยความอดทนและตั้งใจจริง จากการศึกษาของ Stephen R. Covey เรื่องเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่งซึ่งประกอบด้วยอุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นก่อน (Proactive) อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ (Begin with the End in Mind) อุปนิสัยที่ 3 การทำสิ่งที่สำคัญก่อน (Put First Things First) อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ (Think Win/Win) อุปนิสัยที่ 5 เข้าใจผู้อื่นก่อนให้ผู้อื่นเข้าใจเรา (Seek First to Understand, Then to be Understood) อุปนิสัยที่ 6 การผนึกพลังประสานความต่าง (Synergize) และอุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ (Sharpen the Saw) แสดงให้เห็นว่าอุปนิสัยทั้งเจ็ดประการนั้นมีแนวคิดและหลักการในการสร้างทัศนคติและพฤติกรรมไปในทางที่ดี เพื่อให้ผู้ปฏิบัติประสบความสำเร็จทั้งในด้านชีวิตส่วนตัวและการทำงาน ซึ่งหลักการและแนวคิดนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากหลากหลายวงการ (Covey, 2004) นอกจากนี้ลักษณะอุปนิสัยเจ็ดประการนี้สามารถมีการพัฒนาให้ดีขึ้นได้โดยใช้โปรแกรมพัฒนาอุปนิสัย ซึ่งจะเพิ่มโอกาสให้ประสบความสำเร็จในชีวิต สำหรับทุกคนรวมถึงนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ (ทิพวรรณ ดอนดี, 2552)

การศึกษานี้จะมีประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาที่จะจบไปเป็นบัณฑิต เพื่อให้ประสบความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นนอกจากการได้รับความรู้ทางวิชาการแล้วนักศึกษายังควรได้รับการปลูกฝังและพัฒนาอุปนิสัยเพื่อเป็นคนที่มีประสิทธิผลยิ่ง โดยอุปนิสัยดังกล่าวจะส่งผลให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของบัณฑิตที่เป็นที่ต้องการ และเพื่อสอดคล้องตามปณิธานของคณะมนุษยศาสตร์ที่ว่าเป็นการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่รู้จริง กอปรด้วยคุณธรรม มีโลกทัศน์กว้าง มีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความเป็นผู้นำทางปัญญาของสังคม (คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554: ออนไลน์) อย่างไรก็ตาม จนถึงขณะนี้ ยังไม่มีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์มาก่อน จึงควรมี

การศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา และยังสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนักศึกษาและผู้ที่จะสนใจจะนำข้อมูลเหล่านี้ไปเป็นแนวทางในการสร้างเจ็ดอุปนิสัยได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง 7 ประการ ตามหลักการของ Stephen R. Covey ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับคุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระดับอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง 7 ประการ ตามหลักการของ Stephen R. Covey ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ทำให้ทราบความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับคุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษา
3. เพื่อให้นักศึกษาหรือผู้ที่จะสนใจสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษารั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระดับอุปนิสัยทั้ง 7 ประการอันนำไปสู่การเป็นผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง

นิยามศัพท์

อุปนิสัย หมายถึง จุดตัดของความรู้ ทักษะ และความปรารถนา (Covey, 2004)

อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ หมายถึง อุปนิสัยพื้นฐานของหลัก 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง ซึ่งแสดงถึงอารมณ์ และความรู้สึกต่อตนเอง และผู้อื่น

อุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต หมายถึง อุปนิสัยพื้นฐานของหลัก 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง แสดงถึงความสมดุลในชีวิต และการทำงาน

7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง หมายถึง 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง ตามหลักการของ Covey (2004) ซึ่งประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 1 คือ การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 คือ การเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 คือ การทำตามลำดับความสำคัญ อุปนิสัยที่ 4 คือ การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 คือ การเข้าใจคนอื่น ก่อนให้คนอื่นเข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 คือ การผนึกพลังประสานความต่าง และอุปนิสัยที่ 7 คือ การกลับเนื้อให้คมอยู่เสมอ

กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตัว หมายถึง กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชนะใจตนเอง ซึ่งประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ และอุปนิสัยที่ 7 การกลับเนื้อให้คมอยู่เสมอ

กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคม หมายถึง กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชนะใจผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 การเข้าใจผู้อื่น ก่อนให้ผู้อื่นเข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 การผนึกพลังประสานความต่าง และอุปนิสัยที่ 7 การกลับเนื้อให้คมอยู่เสมอ

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 - ชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่